

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد، قرمز متمایل به زیتونی یا نارنجی تیره متمایل به قهوه‌ای و یک دست است. قسمت فوقانی ناحیه سر و ناحیه گردن به رنگ آبی تیره یا مشکی دیده می‌شود. رنگ سطح شکمی زرد روشن متمایل به سفید است. یک پولک گونه‌ای مربع شکل دارد اما گاه فاقد پولک گونه‌ای است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۱۵ ردیف قرار دارند. لب بالا ۷ پولک و لب پایین ۸ پولک دارد. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۳ تا ۲۱۲ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۷۰ تا ۷۸ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۴۱ و دم ۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ترکیه و عراق.
زادآوری: اطلاعات کمی در مورد رفتار تولیدمثلی این گونه موجود است.

عادات و رفتار: از آنجایی که این مار مخفی‌زی است و بیشتر اوقات خود را زیر سنگ‌ها و زیر لایه سطحی خاک به سر می‌برد، اطلاعات کمی در مورد نحوه زندگی موجود است.

مار سرمشکی

Rhynchocalamus melanocephalus
(Nikolsky, 1899)

Palestine Kukri Snake

نام‌های علمی مترادف:

Contia satunini Nikolsky, 1899

Rhynchocalamus satunini: Reed & Marx, 1959

Rhynchocalamus melanocephalus satunini:

Darevsky, 1970

Exterior characteristics: Body uniform yellow, olive-red or brownish-orange; top of the head and the gular region dark blue or black; ventral whitish yellow. A single square loreal shield (sometimes absent); dorsal scales smooth, in 15 rows at midbody; 7 supralabials; 8 infralabials; ventral scales 203 to 212; subcaudal scales 70 to 78; anal divided. Total length 41 cm; tail 9 cm.

Global distribution: Iran, Turkey and Iraq.

Reproduction: Very little is known about its reproductive habits. It is most likely to be oviparous.

Behavior: As it is a secretive species, little is known about its behavior and life history.

طلحه مار

Scutophis moilensis (Reuss, 1834)

Moila Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber moilensis Reuss, 1834*Malpolon moilensis*: Parker, 1931*Scutophis moilensis*: Brandstatter, 1995*Malpolon moilensis*: Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Rhagerhis moilensis*: Böhme & De Pury, 2011

Exterior characteristics: Body yellowish brown or grey with dark spots; two brown or black stripes on each side of head and corner of mouth; venter white or yellow, unicolor or with pink spots. Profile of head distinctly and sharply convex, triangular from top view; snout narrow and pointed; ; Dorsal scales without keels, in 17 rows at midbody; frontal as broad as the supraocular; a single loreal; 8 (rarely 7) supralabials, 2 in contact with orbit; 11 or 12 infralabials; ventral scales 167 to 185; subcaudal scales 56 to 95; anal divided. Total length 117 cm; tail 20 cm.

Global distribution: Iran, Morocco, Algeria, Tunisia, Libya, Egypt, Philistine, Jordan, Syria, Iraq, Saudi Arabia, Oman, United Arab Emirates, Kuwait, Mauritania, Niger, Mali, Sudan, Eritrea and Ghana.

Reproduction: This species is oviparous.

Behavior: When threatened, this snake flattens its hood like *Naja oxiana*.

ویژگی‌های ظاهری: بدن قهوه‌ای متمایل به زرد یا خاکستری با خال‌های تیره رنگ است. دو خط قهوه‌ای یا مشکی رنگ در دو طرف سر و در پشت گوشه‌های دهان دیده می‌شود. سطح شکمی سفید یا متمایل به زرد و یکنواخت و گاه با خال‌های صورتی است. سر از نیم رخ محدب‌باز نمای بالا مثلثی شکل دیده می‌شود. پوزه نوک باریک و نوک تیز است. پولک‌های سطح پشتی صاف بوده و در ۱۷ ردیف قرار گرفته‌اند. پهنای پولک پیشانی به اندازه پولک بالای چشم است. یک پولک آهیانه منفرد دارد. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۷ تا ۱۸۵ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۵۶ تا ۹۵ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۱۷ و دم ۲۰ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، مراکش، الجزایر، تونس، لیبی، مصر، فلسطین، اردن، سوریه، عراق، عربستان، عمان، امارات متحده عربی، کویت، موریتانی، نیجر، مالی، سودان، اریتره و غنا.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار در هنگام احساس خطر مانند کفچه مار ناحیه گردن خود را پهن می‌کند.

شترمار

Spalerosophis diadema
(Schlegel, 1837)

Royal Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber diadema Schlegel, 1837*Spalerosophis schirazianus*: Schmidt, 1939*Spalerosophis diadema schirazianus*:

Nilson&Andren, 1981

Exterior characteristics: Body buff, pale grey, light olive brown with polygonal dark spots mid-dorsally and small alternating rows of small, black spots laterally; neck region with Pale-edged elliptical spots; venter usually pale, without spots. Dorsals in 27 or 29 (rarely 31 or 33) rows; 11 to 13 supralabials; 11 to 14 infralabials; supralabials separated from eye; 8 to 12 scales around eye; ventrals 216 to 248; subcaudals 64 to 91. Total length 188 cm; tail 27 cm.

Global distribution: Iran, Iraq, Afghanistan, Pakistan, India, Turkmenistan, Kazakhstan, Tajikistan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Morocco, Algeria, Tunisia, Libya, Egypt, Palestine, Jordan, Syria, Mauritania, Mali, Niger, Sudan, Turkey, Oman, United Arab Emirates and Kuwait.

Reproduction: Lays 3 to 5 eggs each time.

Behavior: Like some other Colubrid snakes, this species also produces chemical secretions from an oral gland, which are toxic to small mammals, but not to humans. When threatened hiss and make rapid strikes.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ نخودی، خاکستری روشن، قهوه‌ای روشن متمایل به زیتونی و به همراه لکه‌های چندضلعی تیره بر روی پشت و نقاط ریز تیره رنگ در پهلوهاست. لکه‌های بیضی شکل با حاشیه روشن در ناحیه گردن دیده می‌شود. سطح شکمی روشن و بدون لکه است. پولک‌های سطح پشتی در ۲۷ یا ۲۹ (به ندرت ۳۱ یا ۳۳) ردیف آرایش یافته‌اند. لب بالا ۱۱ تا ۱۳ و لب پایین ۱۱ تا ۱۴ پولک دارد، پولک‌های لب بالا به چشم متصل نیستند. ۸ تا ۱۲ پولک اطراف چشم را محاط کرده است. سطح شکمی توسط ۲۱۶ تا ۲۴۸ و سطح زیر دم توسط ۶۴ تا ۹۱ پولک پوشیده شده است. طول کل ۱۸۸ و دم ۲۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عراق، افغانستان، پاکستان، هند، ترکمنستان، قزاقستان، تاجیکستان، ازبکستان، فرقیستان، مراکش، الجزایر، تونس، لیبی، مصر، فلسطین، اردن، سوریه، موریتانی، مالی، نیجر، سودان، ترکیه، عمان، امارات متحده عربی و کویت.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و بین ۳ تا ۵ تخم در هر بار می‌گذارد.

عادات و رفتار: مانند سایر گونه‌های این خانواده دارای غدد دهانی ویژه‌ای است که موادی ترشح می‌کند که برای پستانداران کوچک سمی بوده ولی در مقابل برای انسان خطرناک نیست. هنگام احساس خطر هیس‌هیس کرده و سعی در گاز گرفتن می‌کند.

مار گورخری

Spalerosophis microlepis Jan, 1865

Zebra Snake

نامهای علمی مترادف:

Spalerosophis microlepis Jan, 1865

Zamenis microlepis: Boulenger, 1893

Spalerosophis microlepis: Schmidt, 1939

Exterior characteristics: Body light grey to brown, anteriorly with zigzag-shaped polygonal dark spots, with black stripes on both sides of neck; dark continuous stripe from nostril and eye to side of the mouth; venter light yellow. Dorsal scales smooth, in 41 to 43 rows; upper side of snout, temporal and loreal regions covered with small scales; 13 to 16 supralabials; 12 to 15 infralabials; supralabials separated from eye; 11 to 15 scales around eye; ventrals 224 to 252; subcaudals 90 to 109. Total length 143 cm; tail 29 cm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: Lays 3 to 5 eggs each time.

Behavior: This snake actives at the time of sunrise and sunset; they rest during the hot hours of the day.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری روشن متمایل به قهوه‌ای است و در قسمت جلویی آن خال‌های چند ضلعی مشکی رنگ به شکل زیگ‌زاگ دیده می‌شود. دو خط تیره رنگ در دو طرف سر از گوشه چشم و بینی به گوشه دهان کشیده شده است. رنگ سطح شکمی زرد روشن است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۴۱ تا ۴۳ ردیف آرایش یافته‌اند. سطح بالای پوزه و مناطق گیجگاهی و گونه‌ای توسط پولک‌های ریزی پوشیده شده است. لب بالا ۱۳ تا ۱۶ و لب پایین ۱۲ تا ۱۵ پولک دارد، پولک‌های لب بالا به چشم متصل نیستند. ۱۱ تا ۱۵ پولک اطراف چشم را محاط کرده است. سطح شکمی توسط ۲۲۴ تا ۲۵۲ و سطح زیر دم توسط ۹۰ تا ۱۰۹ پولک پوشیده شده است. طول کل ۱۴۳ سانتی‌متر و دم ۲۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و بین ۳ تا ۵ تخم در فصل تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: اوایل صبح و غروب فعالیت دارد و ساعات گرم روز را به استراحت می‌پردازد.

سوسن مار

Telescopus fallax (Fleischmann, 1831)

Mediterranean Cat Snake

نام‌های علمی مترادف:

Tarbophis fallax Fleischmann, 1831*Telescopus fallax rhodicus* Wettstine, 1952*Telescopus fallax ibericus*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Exterior characteristics: Cylindrical body grey or Olive-grey with dark or black spots, dorsal spots large and most distinct anteriorly, lateral body spots smaller alternating with dorsal Spots; approximately 36 dorsal spots; venter unicolor or with dark brown and black markings. Eye pupil vertical elliptical; dorsal scales in 19 (rarely 21) rows at midbody; 8 or 9 supralabials; 9 or 10 infralabials; loreal bordering eye; ventral scales 201 to 220; subcaudal scales 50 to 69; anal entire (rarely divided). Total length 74 cm; tail 11 cm.

Global distribution: Iran, Italy, Greece, Russia, Albania, Croatia, Slovenia, Bosnia and Herzegovina, Monte Negro, Macedonia, Bulgaria, Turkey, Malta, Cyprus, Iraq, Syria, Palestine, Armenia, Georgia and Azerbaijan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: During the night and early morning seeks for preys and during the day it hides beneath stones.

ویژگی‌های ظاهری: بدن استوانه‌ای شکل و به رنگ خاکستری یا خاکستری زیتونی با خال‌های تیره یا مشکی رنگ است. خال‌های سطح پشتی در قسمت جلویی بدن بزرگ و مشخص‌ترند. خال‌های سطح جانبی کوچک‌ترند و یک در میان با خال‌های سطح پشتی قرار گرفته‌اند. تعداد خال‌های پشتی به طور متوسط ۳۶ عدد هستند. سطح شکمی یکنواخت و یا به همراه نقوش قهوه‌ای تیره متمایل به مشکی است. مردمک چشم عمودی است. پولک‌های سطح پشتی در ۱۹ (به ندرت ۲۱) ردیف قرار گرفته‌اند. لب بالا ۸ یا ۹ و لب پایین ۹ یا ۱۰ پولک دارد. پولک آهیانه به چشم متصل است. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۱ تا ۲۲۰ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۵۰ تا ۶۹ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد (به ندرت منقسم) است. طول کل ۷۴ سانتی‌متر، دم ۱۱ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، ایتالیا، یونان، آلبانی، کرواسی، اسلونی، بوسنی و هرزگوین، مونته‌نگرو، مقدونیه، بلغارستان، ترکیه، مالتا، قبرس، عراق، سوریه، فلسطین، روسیه، ارمنستان، گرجستان و آذربایجان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: شب و صبح زود در تعقیب شکار به فعالیت می‌پردازد و در طول روز در زیر سنگ‌ها مخفی می‌شود.

افعی پلنگی

Telescopus rhinopoma

(Blanford, 1874)

Desert Tiger Snake

نام‌های علمی مترادف:

Dipsas rhinopoma Blanford, 1874*Tarbophis rhinopoma*: Boulenger, 1895*Telescopus rhinopoma*: Minton, 1962

Exterior characteristics: Body light olive-grey, square brown spots wider than middorsal separation; head with brown spots and smaller dark spots, lips dark; venter dark brown, becoming paler on chin and throat. Eye pupil vertical elliptical; dorsal scales in 23 rows at midbody; 8 to 10 supralabials; 10 to 12 infralabials; loreal bordering eye; ventral scales 229 to 283; subcaudal scales 68 to 84; anal entire. Total length 139 cm; tail 18 cm.

Global distribution: Iran, Afghanistan, Pakistan and Turkmenistan.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is nocturnal and rest under rocks during the day.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری متمایل به زیتونی روشن و به همراه لکه‌های قهوه‌ای چهار گوشه بوده که پهنای آن‌ها بیش از فواصل میان آن‌هاست. خال‌ها و لکه‌های تیره رنگی بر روی سر دیده می‌شود. لب‌ها تیره رنگ‌اند و سطح شکمی به رنگ قهوه‌ای تیره است و در ناحیه گلو و پولک‌های چانه‌ای روشن رنگ تر دیده می‌شود. مردمک چشم عمودی است. پولک‌های سطح پشتی در ۲۳ ردیف قرار گرفته‌اند. لب بالا ۸ تا ۱۰ و لب پایین ۱۰ تا ۱۲ پولک دارد. پولک آهیانه به چشم متصل است. پولک‌های سطح شکمی ۲۲۹ تا ۲۸۳ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۶۸ تا ۸۴ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد است. طول کل ۱۳۹ سانتی‌متر، دم ۱۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، پاکستان، افغانستان و ترکمنستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: شب فعال است و روزها را در زیر سنگ‌ها به سر می‌برد.

افعی سوسن

Telescopus tessellatus (Wall, 1908)

Soosan Tiger Snake

نام‌های علمی مترادف:

Tarbophis tessellatus Wall, 1908*Tarbophis martini* Schmidt, 1939*Telescopus tessellatus*: Anderson, 1963

Exterior characteristics: Body light brownish grey with dark brown spots (average 43 dorsally), alternating with vertical spots laterally; head brown; chin shields pale; venter dark brown with small black spots. Eye pupil vertical elliptical; dorsal scales in 21 rows at midbody; 8 or 9 supralabials; 10 to 12 infralabials; loreal bordering eye; ventral scales 205 to 259; subcaudal scales 63 to 80; anal may be entire or divided. Total length 103 cm; tail 9 cm.

Global distribution: Iran and Iraq.

Reproduction: It is oviparous.

Behavior: It is nocturnal and stays under the stones during the day.

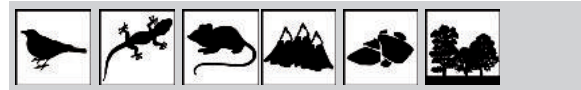
ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری متمایل به قهوه‌ای روشن و همراه با خال‌های قهوه‌ای (به طور متوسط ۴۳ خال) است. خال‌های عمودی دیگری بر روی پهلوها وجود دارند که به صورت یک در میان با خال‌های پشتی قرار گرفته‌اند. سطح شکمی قهوه‌ای تیره با خال‌های ریز مشکی است. مردمک چشم عمودی است. پولک‌های سطح پشتی در ۲۱ ردیف قرار گرفته‌اند. لب بالا ۸ یا ۹ و لب پایین ۱۰ تا ۱۲ پولک دارد. پولک آهیانه به چشم متصل است. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۵ تا ۲۵۹ عدد و پولک‌های سطح زیرین دم ۶۳ تا ۸۰ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد یا منقسم است. طول کل ۱۰۳ سانتی‌متر، دم ۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران و عراق.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این گونه شب فعال است و در طول روز در زیر سنگ‌ها می‌ماند.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری با چهار ردیف خال‌های تیره یک در میان است، ناحیه گردن دارای علامت تیره به شکل V، دارای خط مشکی ممتد از ناحیه چشم به طرف گوشه دهان بوده و خط مشکی دیگری در زیر چشم‌ها دیده می‌شود، سطح شکمی به رنگ زرد، صورتی یا نارنجی با خال‌های ریز خاکستری تیره است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۲۳ (به ندرت ۲۵) ردیف قرار گرفته‌اند. ۴ تا ۶ پولک سطح پشتی به پولک آهیانه متصلند. ۸ پولک در لب بالا دارد که دو عدد از آنها به چشم متصلند. یک پولک جلوی چشمی دارد. دارای پولک گونه‌ای و فاقد پولک زیر چشمی است. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۸ تا ۲۲۶ عدد و سطح زیرین دم در ماده‌ها ۶۳ و در نرها ۷۵ عدد است. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۸۸ و طول دم ۱۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: آذربایجان، گرجستان، ترکیه، روسیه، ایران، فلسطین، ارمنستان، سوریه و لبنان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار در لانه‌های چوندها و یا تنه پوسیده درختان مخفی می‌شود.

گوندمار قفقازی

Zamenis hohenackeri

(Strauch, 1873)

Caucasian Rat Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber hohenackeri Strauch, 1873

Elaphe hohenackeri: Engelmann et al., 1993

Zamenis hohenackeri: Utiger et al., 2002

Richardwellsus hohenackeri: Hoser, 2012

Exterior characteristics: Body grey with four rows of alternating dark spots; nape with dark V shape mark; continuous black stripe from eye to corner of mouth, another black line beneath eye; venter yellow, pink or orange with small dark grey spots. Dorsal scales smooth, in 23 (rarely 25) rows at midbody; 4 to 6 dorsal scales in contact with parietal; 8 supralabials, 2 bordering eye; a single preocular; subocular absent; loreal present; ventral scales 208 to 226; subcaudal scales in females 63 and in males 75; anal divided. Total length 88 cm, tail 18 cm.

Global distribution: Azerbaijan, Georgia, Turkey, Russia, Iran, Palestine, Armenia, Syria and Lebanon.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: They hide in rodent burrows and in hollow tree trunks.

مار درختی

Zamenis longissima

(Laurenti, 1768)

Aesculapian Snake

نام‌های علمی مترادف:

Natrix longissima Laurenti 1768

Elaphe longissima: Engelmann *et al.*, 1993

Zamenis longissima:

Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری، نخودی، زیتونی متمایل به قهوه‌ای و یا تیره رنگ است. بعضی پولک‌ها دارای حاشیه سفید رنگ‌اند. در بعضی نمونه‌ها بیش از چهار خط طولی ممتد بر روی بدن دیده می‌شود. خط تیره رنگی از پشت چشم به طرف گوشه دهان امتداد می‌یابد. لب بالایی و لکه‌های مثلثی شکل دو طرف ناحیه گیجگاهی زرد رنگ یا فاقد نقش و نگار هستند. خال تیره رنگی در ناحیه سر و خط عمودی تیره رنگی در زیر چشم دیده می‌شود. سطح شکمی به رنگ زرد روشن یکنواخت است. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۲۳ ردیف قرار گرفته‌اند. ۸ پولک در لب بالا دارد که دو عدد از آنها به چشم متصلند. ۹ یا ۱۰ پولک در لب پایین دارد. یک پولک جلوی چشمی دارد. دارای پولک گونه‌ای و فاقد پولک زیر چشمی است. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۴ تا ۲۲۸ عدد و سطح زیرین دم در ماده‌ها ماده‌ها کمتر از ۶۸ عدد و در نرها ۷۸ عدد است. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۸۴ و طول دم ۱۳ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، سوئیس، آلمان، اتریش، بوسنی و هرزگوین، مونته‌نگرو، مقدونیه، صربستان، اسلواکی، آلبانی، جمهوری چک، گرجستان، ایران، مولداوی، روسیه، اوکراین و آذربایجان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: این مار طعمه را با پیچیدن به دور آن و یا گرفتن از سر و خفه کردنش می‌کشد.

Exterior characteristics: Body grey, buff, brownish olive or dark color; some scales with white margins, some individuals with more than four longitudinal unbroken stripes; one dark stripe from eye to corner of mouth; yellow upper labials and temporal region; dark spot on head; dark vertical bar under eye; venter uniform light yellow. Dorsal scales smooth, in 23 rows at midbody; 8 supralabials, 2 bordering eye; 9 or 10 infralabials; a single preocular; subocular absent; loreal present; ventral scales 204 to 228; subcaudal scales in females less than 68 and in males 78; anal divided. Total length 84 cm, tail 13 cm.

Global distribution: Spain, France, Italy, Switzerland, Germany, Austria, Bosnia and Herzegovina, Monte Negro, Macedonia, Serbia, Slovakia, Albania, Czech Republic, Georgia, Iran, Russia, Ukraine, Moldova, Azerbaijan.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: It kills prey by constriction or by suffocation by biting its victim head first.

مار موش خوار ایرانی
Zamenis persica (Werner, 1913)
 Persian Rat Snake

نام‌های علمی مترادف:

Coluber longissima var. *persica* Werner, 1913

Elaphe persica: Schulz, 1996

Zamenis persica: Venchi & Sindaco, 2006

Richardwellsus persica: Hoser, 2012

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد، خاکستری متمایل به زیتونی، قهوه‌ای تیره یا مشکی‌رنگ است. بعضی از پولک‌ها دارای حاشیه روشن و گاه سفید رنگ‌اند. در بعضی از نمونه‌ها، چهار خط طولی تیره بر روی بدن دیده می‌شود. پولک‌های لب بالایی زرد رنگ‌اند. خط تیره رنگ ممتدی در دو طرف سر، از پشت چشم تا گوشه دهان دیده می‌شوند. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۲۳ ردیف قرار گرفته‌اند. ۸ پولک در لب بالا دارد که دو عدد از آنها به چشم متصلند. یک پولک جلوی چشمی دارد. دارای پولک گونه‌ای و فاقد پولک زیر چشمی است. پولک‌های سطح شکمی ۲۱۲ تا ۲۴۸ عدد و سطح زیرین دم ۶۰ تا ۹۰ عدد است. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۰۶ و طول دم ۲۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: آذربایجان و ایران.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است و ۵ تا ۸ تخم در تابستان می‌گذارد.

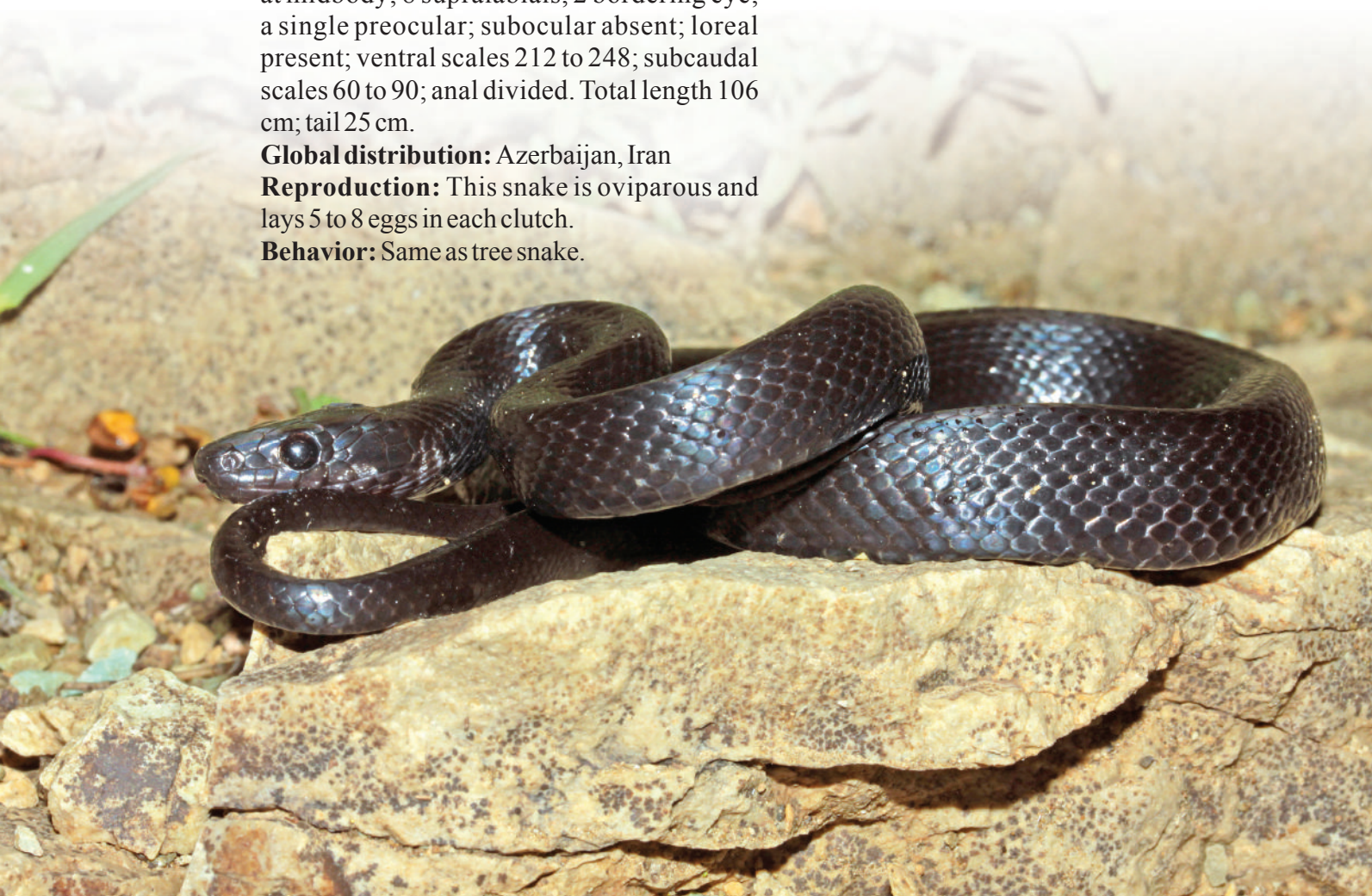
عادات و رفتار: همانند مار درختی.

Exterior characteristics: Body grey, buff, brownish olive or dark color; some scales with white margins, some individuals with four longitudinal unbroken stripes; one dark stripe from eye to corner of mouth; yellow upper labials. Dorsal scales smooth, in 23 rows at midbody; 8 supralabials, 2 bordering eye; a single preocular; subocular absent; loreal present; ventral scales 212 to 248; subcaudal scales 60 to 90; anal divided. Total length 106 cm; tail 25 cm.

Global distribution: Azerbaijan, Iran

Reproduction: This snake is oviparous and lays 5 to 8 eggs in each clutch.

Behavior: Same as tree snake.

مار دریایی کوتاه

Hydrophis curtus (Shaw, 1802)

Short Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

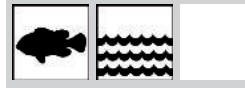
Hydrus curtus Shaw, 1802*Lapemis curtus*: Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Hydrophis curtus*: Sanders *et al.*, 2012

Exterior characteristics: It is yellow, olive or grayish above, with 45 to 55 dark bands, often taking on a rough diamond shape; they have pale undersides and may have dark patches above each eye. Juveniles are more strikingly colored, bright yellow against black, and the dark bands may form complete rings. Body short, stout; head broad; parietals divided into irregular shields; 33 to 43 scales on thickest part of body; ventrals small but usually distinct throughout; 140 to 219 ventrals; spinous tubercles on anterior ventral scales in males. Total length 85 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran, Oman, United Arab Emirates, Pakistan, Sri Lanka, India, Vietnam, Taiwan, Australia, Philippines, Myanmar, Thailand, Indonesia, China, Japan, New Guinea and Malaysia.

Reproduction: Gives birth between 1 to 2 or occasionally 4 or more neonates.

Behavior: Prefers coral reefs and sticks close to the shore. It is a very docile animal.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی به رنگ‌های زرد، زیتونی و خاکستری و به همراه ۴۵ تا ۵۵ نوار تیره لوزی شکل دیده می‌شود. سطح شکمی کم‌رنگ‌تر است. ممکن است لکه تیره رنگی بر روی چشم‌ها دیده می‌شود. در افراد نابالغ رنگ بدن پررنگ‌تر است و به رنگ زرد روشن و حلقه‌های مشکی دیده می‌شوند. بدنی کوتاه و قطور و سری پهن دارد. پولک‌های آهیانه به پولک‌های کوچک نامنظمی تقسیم شده‌اند. ۳۳ تا ۴۳ پولک در پهن‌ترین قسمت بدن خود دارد. پولک‌های سطح شکمی کوچک اما قابل تشخیصند و به تعداد ۱۴۰ تا ۲۱۹ عدد قابل شمارش هستند. نرها در قسمت جلویی سطح شکمی خود دارای برجستگی‌هایی خارمانندی هستند. طول کل ۸۵ سانتی‌متر و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عمان، امارات متحده عربی، پاکستان، سریلانکا، هند، ویتنام، تایوان، استرالیا، فیلیپین، میانمار، تایلند، اندونزی، چین، ژاپن، گینه نو و مالزی.

زادآوری: این گونه زنده‌زا بوده و بین ۱ تا ۲ نوزاد و به ندرت ۴ نوزاد یا بیشتر به دنیا می‌آورد.

عادات و رفتار: معمولاً صخره‌های مرجانی را ترجیح می‌دهد. مار بسیار آرامی بوده و تنها در شرایط تحریک شدن یا آزار دیدن نیش می‌زند.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ سبز زیتونی و به همراه نوارهای عرضی زیتونی تیره، مشکی و گاه زرد یا قهوه‌ای است. این نوارها در ناحیه گردن پهن ترند و از امتداد آن‌ها در سطح شکمی، حلقه‌هایی به وجود می‌آیند. یک خط طولی مشکی در سطح پشتی در تمام طول بدن دیده می‌شود که در قسمت گردن به صورت قطعه قطعه در می‌آید. پولک‌های سطح پشتی در ضخیم‌ترین ناحیه بدن در ۳۷ تا ۴۷ ردیف قرار داشته، گرد بوده و یا لبه‌های آنها تیز نیست. این پولک‌ها به طور مشخص یا نامشخص تیغه دارند. هر تیغه در قسمت میانی پولک قرار گرفته و گاه ممکن است به دو تا سه زگیل متوالی تفکیک شده باشد. در فک بالا ۵ تا ۸ دندان در جلوی دندان نیش قرار گرفته‌اند. معمولاً دو پولک گیجگاهی قدامی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۲۸۱ تا ۳۹۰ عدد هستند. طول کل ۱۵۰ و طول دم ۱۴ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، پاکستان، هند، بنگلادش، میانمار، تایلند، مالزی، فیلیپین، ژاپن، سریلانکا، چین، تایوان، ویتنام، عمان، امارات متحده عربی، اندونزی، گینه نو و کره جنوبی.

زادآوری: این مار زنده‌زاست و بین ۳ تا ۵ نوزاد به دنیا می‌آورد.
عادات و رفتار: اطلاعات کمی در مورد بیولوژی و رفتار این مار موجود است.

مار دریایی حلقه‌دار

Hydrophis cyanocincta (Daudin, 1803)

Annulated Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

Hydrophis cyanocinctus Daudin, 1803

Distira cyanocincta: Boulenger, 1896

Leioselasma cyanocincta: Prater, 1924

Exterior characteristics: Body olive green with transverse bars of dark olive, black, occasionally yellow or brown; bars wider on neck, continuous ventrally; longitudinal black stripes dorsally, occasionally interrupted and spot like on neck. Scales on thickest part of body with rounded or bluntly pointed tips, distinctly or feebly imbricate, in 37 to 47 rows, each with median keel which may be broken into two or three tubercles; 5 to 8 maxillary teeth behind enlarged fangs; usually two anterior temporals; ventrals 281 to 390. Total length 150 cm; tail 14 cm.

Global distribution: Iran, Pakistan, India, Bangladesh, Myanmar, Thailand, Malaysia, Philippines, Japan, Sri Lanka, China, Taiwan, Vietnam, Oman, United Arab Emirates, Indonesia, New Guinea and Korea.

Reproduction: This snake is viviparous and gives birth between 3 to 5 neonates.

Behavior: Little is known about the biology of this snake.

مار دریایی سر کوچک

Hydrophis gracilis (Shaw, 1802)

Small-headed Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

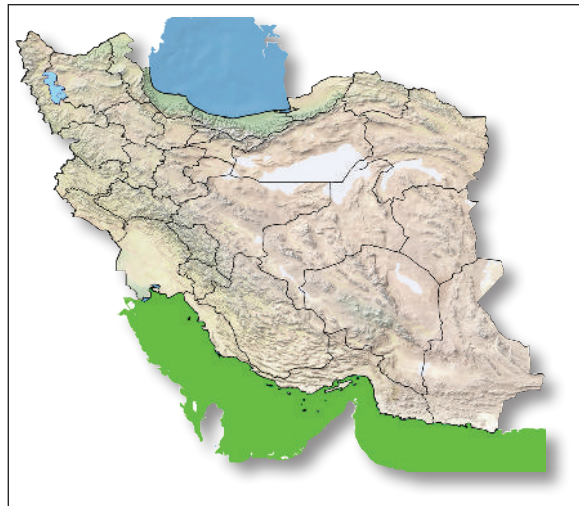
Hydrus gracilis Shaw, 1802*Disteira gracilis*: Fitzinger, 1826*Hydrophis gracilis*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Exterior characteristics: Ground color yellowish or whitish, with black or grayish bands partially joined together in a zigzag pattern on dorsum; Head black or dark grey, with lighter-colored labials. Head very small, body elongate, very slender anteriorly; head shields large; nasal shields in contact with one another; prefrontal not in contact with 3rd upper labial; 30 to 36 hexagonal, juxtaposed longitudinal rows around thickest part of body; ventrals 220 to 287, entire anteriorly, more or less completely divided posteriorly, the two halves being opposed to or alternating with one another. Total length 102 cm; tail 9 cm.

Global distribution: Iran, Pakistan, India, Sri Lanka, Bangladesh, Myanmar, Thailand, Philippines, China, Vietnam, Oman, United Arab Emirates, Malaysia, New Guinea, Australia and Indonesia.

Reproduction: This snake is viviparous and gives birth between 1 to 6 neonates.

Behavior: It is an inoffensive snake. Its small head and neck are apparently useful in searching prey in hole and crevices.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ زمینه سطح پشتی سفید یا زرد است و نوارهایی به رنگ خاکستری یا مشکی بر روی آن وجود دارد. گاه از اتصال این نوارها، نقوش زیگ زاگمانندی به وجود می‌آید. سر به رنگ مشکی یا خاکستری تیره است و ناحیه دور دهان روشن‌تر دیده می‌شود. سر مار کوچک است و بدنی کشیده دارد که در قسمت ابتدای استوانه شکل است. پولک‌های روی سر بزرگند. پولک‌های بینی به یکدیگر متصلند. پولک جلوی پیشانی به در تماس با سومین پولک لب بالا نیست. پولک‌های بدن شش وجهی بوده، در کنار هم قرار گرفته و در پهن‌ترین قسمت بدن در ۳۰ تا ۳۶ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۲۲۰ تا ۲۸۷ عدد هستند. این پولک‌ها در قسمت جلویی بدن در یک ردیف و در قسمت عقبی بدن در دو ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های دو ردیف قسمت انتهایی بدن ممکن است به صورت کنار هم و یا بالا و پایین قرار گرفته باشند. طول کل ۱۰۲ سانتی‌متر و دم ۹ سانتی‌متر است. **پراکنش جهانی:** ایران، پاکستان، هند، سریلانکا، بنگلادش، میانمار، تایلند، فیلیپین، چین، ویتنام، عمان، امارات متحده عربی، مالزی، گینه نو، اندونزی و استرالیا.

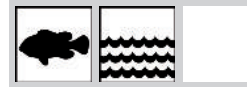
زادآوری: این مار زنده‌زاست و بین ۱ تا ۶ نوزاد به دنیا می‌آورد. **عادات و رفتار:** سر کوچک و باریک به این مار اجازه می‌دهد تا درون شکاف‌ها و سوراخ‌ها به دنبال طعمه بگردد.

مار دریایی خلیج فارس
Hydrophis lapemoides (Gray, 1849)
 Persian Gulf Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

Aturia lapemoides Gray, 1849
Hydrophis lapemoides: Günther, 1864
Distira lapemoides: Wall, 1909
Hydrophis lapemoides:
 Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد و گاه خاکستری یا سبز متمایل به خاکستری کم‌رنگ و به همراه ۳۳ تا ۳۵ نوار تیره در تمام سطح است. سطح شکمی روشن‌تر دیده می‌شود. بخش بالایی سر معمولاً تیره‌رنگ و با یک نوار باریک سفید یا زرد رنگ در جلوی چشم است. پولک‌های بدن شش‌وجهی یا چهار گوشند. دارای همپوشانی مختصر بوده و یا در کنار هم قرار گرفته و در پهن‌ترین قسمت بدن در ۴۰ تا ۵۱ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. این پولک‌ها در قسمت میانی خود دارای برجستگی‌های زگیل مانند یا اندکی تیغه هستند. در فک بالا ۸ تا ۱۳ دندان در جلوی دندان نیش قرار گرفته است. دو پولک گیجگاهی قدامی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۳۱۴ تا ۴۰۴ عدد هستند. طول کل ۹۴ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عمان، امارات متحده عربی، پاکستان، سریلانکا، هند، مالزی، سنگاپور و تایلند.

زادآوری: این مار زنده‌زا است.

عادات و رفتار: در مورد بیولوژی و رفتار این گونه اطلاعات کمی موجود است.

Exterior characteristics: It is yellow, sometimes pale dull green or grey, with 33 to 35 dark bands along the length of the body, with pale undersides. The top of the head is usually dark with a narrow white or yellow band forward of the small eyes. Scales on thickest part of body more or less hexagonal or quadrangular in shape, feebly imbricate or juxtaposed, in 40 to 51 rows, each with feeble tubercle or short central keel; 8 to 13 maxillary teeth behind enlarged fangs; two anterior temporals; ventrals 314 to 404. Total length 94 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran, Oman, United Arab Emirates, Pakistan, Sri Lanka, India, Malaysia, Singapore and Thailand.

Reproduction: This snake is viviparous.

Behavior: Little is known about the biology of this snake.

مار دریایی آراسته

Hydrophis ornatus (Gray, 1842)

Ornate Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

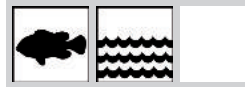
Aturia ornata Gray, 1842*Disteira ornate*: Taylor, 1922*Hydrophis ornatus*: Smith, 1943

Exterior characteristics: Dorsally blackish olive with black transverse bars, narrower laterally, with one or a few rows of dark spots; occasionally transverse bars fuse to one another; venter white or pale gray. Scales on thickest part of body more or less hexagonal or quadrangular in shape, feebly imbricate or juxtaposed, in 33 to 55 rows, each with feeble tubercle or short central keel; 10 to 13 maxillary teeth behind enlarged fangs; two anterior temporals; ventrals 209 to 312. Total length 120 cm; tail 13 cm.

Global distribution: Iran, Pakistan, Sri Lanka, India, Indonesia, New Guinea, Myanmar, Malaysia, China, Taiwan, Oman, United Arab Emirates, Philippines, Thailand, Japan and Australia.

Reproduction: This snake is viviparous.

Behavior: There is little data about the biology of this snake.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی زیتونی متمایل به مشکی و به همراه نوارهای مشکی عرضی است. این نوارها در دو سمت از ضخامت کمتری برخوردارند. همچنین یک یا چند ردیف از خال‌های تیره رنگ نیز در سطح پشتی دیده می‌شوند. نوارهای پشتی گاهی به یکدیگر متصل می‌گردند. سطح شکمی سفید یا خاکستری کم‌رنگ است. پولک‌های سطح پشتی در ضخیم‌ترین ناحیه بدن به شکل پنج پولک‌های بدن شش وجهی یا چهار گوشند. دارای همپوشانی مختصر بوده و یا در کنار هم قرار گرفته و در پهن‌ترین قسمت بدن در ۳۳ تا ۵۵ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. این پولک‌ها در قسمت میانی خود دارای برجستگی‌های زگیل مانند یا اندکی تیغه هستند. در فک بالا ۱۰ تا ۱۳ دندان در جلوی دندان نیش قرار گرفته است. دو پولک گیجگاهی قدامی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۲۰۹ تا ۳۱۲ عدد هستند. طول کل ۱۲۰ و طول دم ۱۳ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، پاکستان، سریلانکا، هند، اندونزی، گینه نو، مالزی، میانمار، چین، تایوان، عمان، امارات متحده عربی، فیلیپین، تایلند، ژاپن و استرالیا.

زادآوری: این مار زنده‌زا است.

عادات و رفتار: اطلاعاتی در مورد بیولوژی و رفتار این مار موجود نیست.

مار دریایی شکم زرد

Hydrophis platura (Linnaeus, 1766)

Yellow-bellied Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

Anguis platura Linnaeus, 1766

Pelamis platurus: Rastegar-pouyani *et al.*, 2008

Hydrophis platura: Sanders *et al.*, 2012

Exterior characteristics: Body, above black or brown, yellow on the lower sides and below, variously patterned. Tail strongly compressed, oar shaped; head narrow; snout elongate; body scales squarish or hexagonal in shape, juxtaposed, 49 to 67 longitudinal rows at midbody; venom fangs followed after an interval by 7 to 11 small teeth; nasal shields in contact with one another; 7 to 10 upper labials; ventrals small, scarcely distinguishable from adjacent scales, usually divided by a median furrow, 264 to 406 in number. Total length 72 cm; tail 8 cm.

Global distribution: Iran, India, Sri Lanka, Japan, China, Taiwan, Vietnam, Pakistan, Maldives, Malaysia, Malay, Indonesia, New Guinea, Thailand, Philippines, Korea, Madagascar, Tanzania, Somalia, Namibia, United Arab Emirates, Yemen, Oman, Kuwait, Saudi Arabia, Qatar, Bahrain, Australia, New Zealand, Mexico, Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Colombia, Ecuador, and Peru.

Reproduction: This species is ovoviviparous and up to 10 neonates is born per litter.

Behavior: These snakes feed during the day and spend nights on the ocean bottom.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن به رنگ مشکی یا قهوه‌ای و سطح شکمی و پهلوها به رنگ زرد و با نقوش متنوع است. دم پارو مانند است. سر باریک و پوزه کشیده است. پولک‌های بدن چهار ضلعی و یا شش وجهی بوده و در کنار هم قرار گرفته‌اند. تعداد این پولک‌ها در پهن‌ترین قسمت بدن ۴۹ تا ۶۷ عدد است. ۷ تا ۱۱ دندان در جلوی دندان نیش قرار گرفته‌اند. پولک‌های بینی به یکدیگر متصلند. پولک‌های سطح شکمی کوچکند و به سختی از پولک‌های مجاور تشخیص داده می‌شوند. تعداد این پولک‌ها ۲۶۴ تا ۴۰۶ عدد است. طول کل ۷۲ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، هند، سریلانکا، ژاپن، چین، تایوان، ویتنام، پاکستان، مالدیو، مالزی، مالی، اندونزی، گینه نو، تایلند، فیلیپین، کره جنوبی، ماداگاسکار، تانزانیا، سومالی، نامیبیا، عمان، امارات متحده عربی، یمن، عربستان سعودی، کویت، قطر، بحرین، استرالیا، زلاندنو، مکزیک، گواتمالا، هندوراس، ال سالوادور، نیکاراگوئه، کاستاریکا، پاناما، کلمبیا، اکوادور و پرو. **زادآوری:** تخم‌زنده‌زا بوده و در هر بار تا ۱۰ نوزاد به دنیا می‌آورد. **عادات و رفتار:** این مار در هنگام روز تغذیه کرده و در هنگام شب در بستر اقیانوس به استراحت می‌پردازد. گاهی اوقات به منظور تنفس کردن به سطح آب می‌آید.

مار دریایی نوک‌دار

Hydrophis schistosus Daudin, 1803

Beaked Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

Hydrophis schistosus Daudin, 1803*Enhydrina schistosa*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Hydrophis schistosus*: Sanders *et al.*, 2012

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی زیتونی یا خاکستری و به همراه نوارهای عرضی مشکی رنگ است. در افراد بالغ این نوارها کم‌رنگ و نامشخص می‌شوند. در برخی نمونه‌ها سطح پشتی بدن به رنگ خاکستری متمایل به مشکی بکینواخت دیده می‌شود. پهلوها و سطح شکمی کم‌رنگ‌تر است. استخوان فک بالا تا انتهای کام ادامه نمی‌یابد و ۳ تا ۵ دندان بر روی آن است. پوزه از نیم رخ منقار مانند است. پولک‌های روی سر بزرگند. پولک‌های بینی به هم متصلند. پولک‌های سطح پشتی همپوشانی داشته و در ۴۹ تا ۶۹ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی کوچکند و اندکی از پولک‌های کناری پهن‌تر هستند اما در تمام طول بدن مشخص بوده و ۲۳۰ تا ۳۱۴ عدد هستند. پولک چانه‌ای کشیده و خنجر شکل است. طول کل ۱۳۰ و طول دم ۱۹ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عمان، امارات متحده عربی، یمن، عربستان سعودی، کویت، قطر، بحرین، پاکستان، هند، سریلانکا، بنگلادش، میانمار، تایلند، فیلیپین، کامبوج، ویتنام، مالزی، استرالیا، گینه نو و ماداگاسکار.

زادآوری: این مار زنده‌زا بوده و حیوان ماده به طور میانگین ۱۸ نوزاد (به ندرت تا ۳۰ نوزاد) به دنیا می‌آورد. این مار در مقایسه با سایر مارهای دریایی بزرگ‌ترین نوزادان را به دنیا می‌آورد.

عادات و رفتار: این مار روز و شب فعال است. آنها قادرند تا عمق ۱۰۰ متری داخل آب قوس کند و تا مدت زمان حداکثر ۵ ساعت زیر آب باقی بماند.

Exterior characteristics: Dorsally olive or grey with black transverse bars; bars usually faded in adults; in some specimens, body uniform blackish grey; pale laterally and ventrally. Maxillary bone not extending forward beyond palatine, with 3 to 5 teeth; snout beaked in profile; head shields large; nasals in contact with one another; body scales imbricate, in 49 to 69 longitudinal rows at midbody; ventrals small, slightly broader than adjacent scales, distinct throughout, 230 to 314; mental shield elongate, dagger-shaped. Total length 130 cm, tail 19 cm.

Global distribution: Iran, United Arab Emirates, Yemen, Oman, Kuwait, Saudi Arabia, Qatar, Bahrain, Pakistan, India, Sri Lanka, Bangladesh, Myanmar, Cambodia, Thailand, Vietnam, Philippines, Malaysia, Australia, New Guinea and Madagascar.

Reproduction: Give birth to an average of 18 young, but sometimes up to 30 or more

Behavior: They are active both during the day and at night. They are able to dive up to 100 meters and stay underwater for a maximum of five hours before resurfacing.

مار دریایی زرد

Hydrophis spiralis (Shaw, 1802)

Yellow Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

Hydrus spiralis Shaw, 1802*Hydrophis spiralis*: Gray, 1849*Lioselasma [sic] spiralis*: Wall, 1921

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی بدن زیتونی و سطح شکمی زرد رنگ و به همراه حلقه‌های مشکی است. ردیفی از نقاط مشکی رنگ در فاصله بین دو حلقه در سطح پشتی قابل مشاهده است. قسمت بالای سر مشکی بوده و نقش زرد رنگی به شکل نعل اسب تا پولک‌های جلوی پیشانی کشیده شده است. انتهای دم مشکی رنگ است. پولک‌های سطح پشتی در ضخیم‌ترین ناحیه بدن در ۲۹ تا ۳۹ ردیف قرار داشته، گرد بوده و یا لبه‌های آنها تیز نیست. این پولک‌ها به طور مشخص یا نامشخص تیغه دارند. در فک بالا ۶ تا ۷ دندان در جلوی دندان نیش قرار گرفته‌اند. معمولاً یک پولک گیجگاهی قدامی دارد. پولک‌های سطح شکمی ۲۸۲ تا ۳۷۳ عدد بوده و عرض آنها دو برابر پولک‌های مجاور است. از این رو در تمام طول بدن قابل تشخیصند. طول کل ۱۸۰ و طول دم ۱۴ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عمان، امارات متحده عربی، پاکستان، سریلانکا، هند، اندونزی، مالزی، فیلیپین، ویتنام، میانمار، چین، گینه نو و تایلند.

زادآوری: این مار زنده‌زا بوده و بین ۵ تا ۱۴ نوزاد به دنیا می‌آورد.

عادات و رفتار: مار آرام و شناگر ماهری است. معمولاً عادت به چسبیدن بر روی صخره‌های مرجانی داشته ولی گاه تا ۵۰ کیلومتر وارد رودخانه‌های آب شیرین می‌شود.

Exterior characteristics: Body olive dorsally and yellow ventrally, with black bands across venter; dorsally, a series of black spots in spaces between bands; head above black with yellow horseshoe-shaped mark extending to prefrontal scales; tip of tail black. Scales on thickest part of body with rounded or bluntly pointed tips, distinctly or feebly imbricate, in 29 to 39 rows; 6 to 7 maxillary teeth behind enlarged fangs; usually one anterior temporal; ventrals 282 to 373, distinct throughout, about twice as broad as adjacent scales. Total length 180 cm; tail 14 cm.

Global distribution: Iran, Oman, United Arab Emirates, Pakistan, Sri Lanka, India, Indonesia, Malaysia, Philippines, Myanmar, Vietnam, China, New Guinea and Thailand.

Reproduction: Gives birth between 5 to 14 neonates.

Behavior: It is a docile snake but a powerful swimmer. It tends to stick to coral reefs but often ventures as much as 50km up freshwater rivers.

مار دریایی افعی شکل

Hydrophis viperinus

(Schmidt, 1852)

Viperine Sea Snake

نام‌های علمی مترادف:

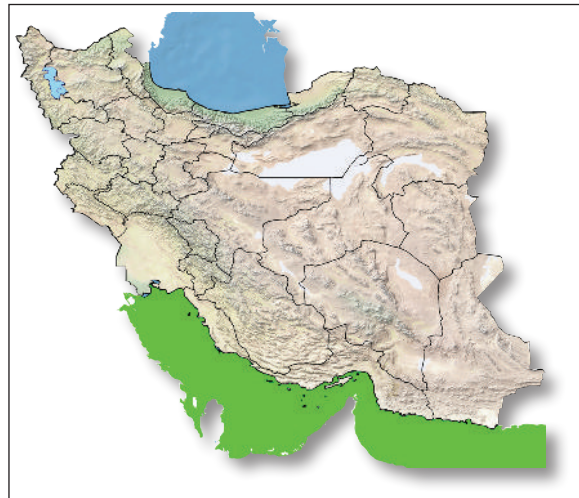
Thalassophis viperina Schmidt, 1852*Distira viperina*: Boulenger, 1896*Praescutata viperina*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Hydrophis viperinus*: Sanders *et al.*, 2012

Exterior characteristics: It is variable in color, often with 24 to 35 dark rhomboidal spots, which are more or less confluent dorsally, on a grayish background. The crown of the head is dark grey or black; Laterals and ventral white. Dorsal scales hexagonal, juxtaposed, in 37 to 50 rows at midbody; ventrals 226 to 274, anteriorly about half the width of the body, narrowing posterior to about twice the width of the adjacent scales, or slightly less; 7 to 9 supralabials, 3 to 5 bordering eye. Total length 93 cm; tail 10 cm.

Global distribution: Iran, India, Pakistan, Sri Lanka, China, Taiwan, Vietnam, Oman, United Arab Emirates, Kuwait, Saudi Arabia, Qatar, Bahrain, Indonesia, Thailand and Myanmar.

Reproduction: This snake is viviparous.

Behavior: There is no data about the biology of this snake.

ویژگی‌های ظاهری: این مار تنوع رنگی زیادی دارد. سطح پشتی معمولاً خاکستری رنگ است و ۲۴ تا ۳۵ لکه لوزی شکل تیره بر روی آن دیده می‌شود. قسمت فوقانی سر خاکستری تیره و یا مشکی رنگ است. پهلوها و سطح شکمی سفید رنگ است. پولک‌های سطح پشتی شش وجهی بوده کنار هم قرار گرفته‌اند. این پولک‌ها در ۳۷ تا ۵۰ ردیف در پهن ترین قسمت بدن قرار دارند. پولک‌های سطح شکمی در قسمت ابتدایی بدن حدود نصف عرض بدن است که به سمت انتهای بدن از پهنای آن کم می‌شود. تعداد این پولک‌ها ۲۲۶ تا ۲۷۴ عدد است. ۷ تا ۸ پولک در لب بالا دارد که ۳ تا ۵ عدد از آنها به چشم متصل است. طول کل ۹۳ و طول دم ۱۰ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، هند، پاکستان، سریلانکا، چین، تایوان، ویتنام، عمان، امارات متحده عربی، کویت، عربستان، قطر، بحرین، اندونزی، تایلند و میانمار.

زادآوری: این مار زنده‌زا است.

عادات و رفتار: اطلاعاتی در مورد رفتار این حیوان موجود نیست.

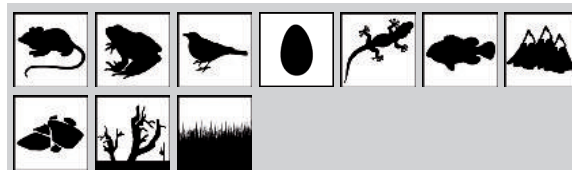

کفچه مار، کبرا

Naja oxiana (Eichwald, 1831)

Central Asian Cobra

نام‌های علمی مترادف:

Tomyris oxiana Eichwald, 1831*Naja oxiana*: Strauch, 1868*Naja naja oxiana*: Stejneger, 1907

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ زرد تیره یا قهوه‌ای کم رنگ، قهوه‌ای تیره یا خاکستری متمایل به مشکی، بدون خال یا نقوش مشخص است. یک یا چند حلقه تیره رنگ در قسمت جلویی سطح شکمی دیده می‌شود. نوزادان دارای حلقه‌های تیره رنگ در سرتاسر بدن هستند. مردمک چشم گرد متمایل به بیضی است. طول پولک‌های بین بینی برابر و یا اندکی بیشتر از پولک‌های جلوی پیشانی است. یک پولک جلو چشمی و سه پولک عقب چشمی دارد. پولک‌های سطح پشتی صافند و در ۲۱ ردیف کم و بیش زیگزاگ قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۹۲ تا ۲۰۶ و پولک‌های زیر دمی ۵۱ تا ۷۰ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد است. طول کل ۱۶۵ و طول دم ۲۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: افغانستان، ایران، هند، پاکستان، قرقیزستان، ترکمنستان، تاجیکستان و ازبکستان.

زادآوری: ۸ تا ۱۲ تخم در تابستان می‌گذارد.

عادات و رفتار: این مار روز فعال است. در هنگام احساس خطر ناحیه گردن خود را پهن می‌کند.

Exterior characteristics: Body dark yellow or light brown, dark brown or blackish grey; distinct pattern or without Spots; One or more dark rings anteriorly; juveniles with dark rings along the body. Pupils round to elliptical; internasals equal to or slightly shorter than prefrontals; 1 preocular; 3 postoculars; dorsal scale smooth, in 21 more or less zigzagged rows; ventrals 192 to 206; subcaudals 51 to 70; anal entire. Total length 165 cm, tail 27 cm.

Global distribution: Afghanistan, Iran, India, Pakistan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, Tajikistan and Uzbekistan.

Reproduction: Lays 8 to 12 eggs in summer.

Behavior: It is diurnal. When threatened, expands the neck area and shows its hood to enemy.

کبرای سیاه، مار زنگی

Walterinnesia morgani
(Mocquard, 1905)

Desert Black Snake

نام‌های علمی مترادف:

Walterinnesia aegyptia Lataste, 1887

Naja morgani Mocquard, 1905

Atractaspis wilsoni wall, 1908

Walterinnesia morgani:

Nilson&Rastegar-pouyani, 2007

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن در سطح پشتی و شکمی، قهوه‌ای تیره متمایل به مشکی یک‌دست با جلای آبی رنگ است. مردمک چشم گرد است. در فک بالا هیچ دندان‌ی در جلوی نیش قرار نگرفته است. فاقد پولک گونه ای است. پولک‌های سطح پشتی در قسمت جلویی بدن صاف و در قسمت انتهایی و روی دم، تیغه دارند. این پولک‌ها در ۲۳ ردیف طولی آرایش یافته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۸۰ تا ۱۹۷ و پولک‌های زیر دمی ۴۱ تا ۴۵ عددهستند. پولک مخرجی منقسم است. طول کل ۱۱۷ و طول دم ۱۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، عراق، عربستان، امارات متحده عربی، ترکیه و کویت.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

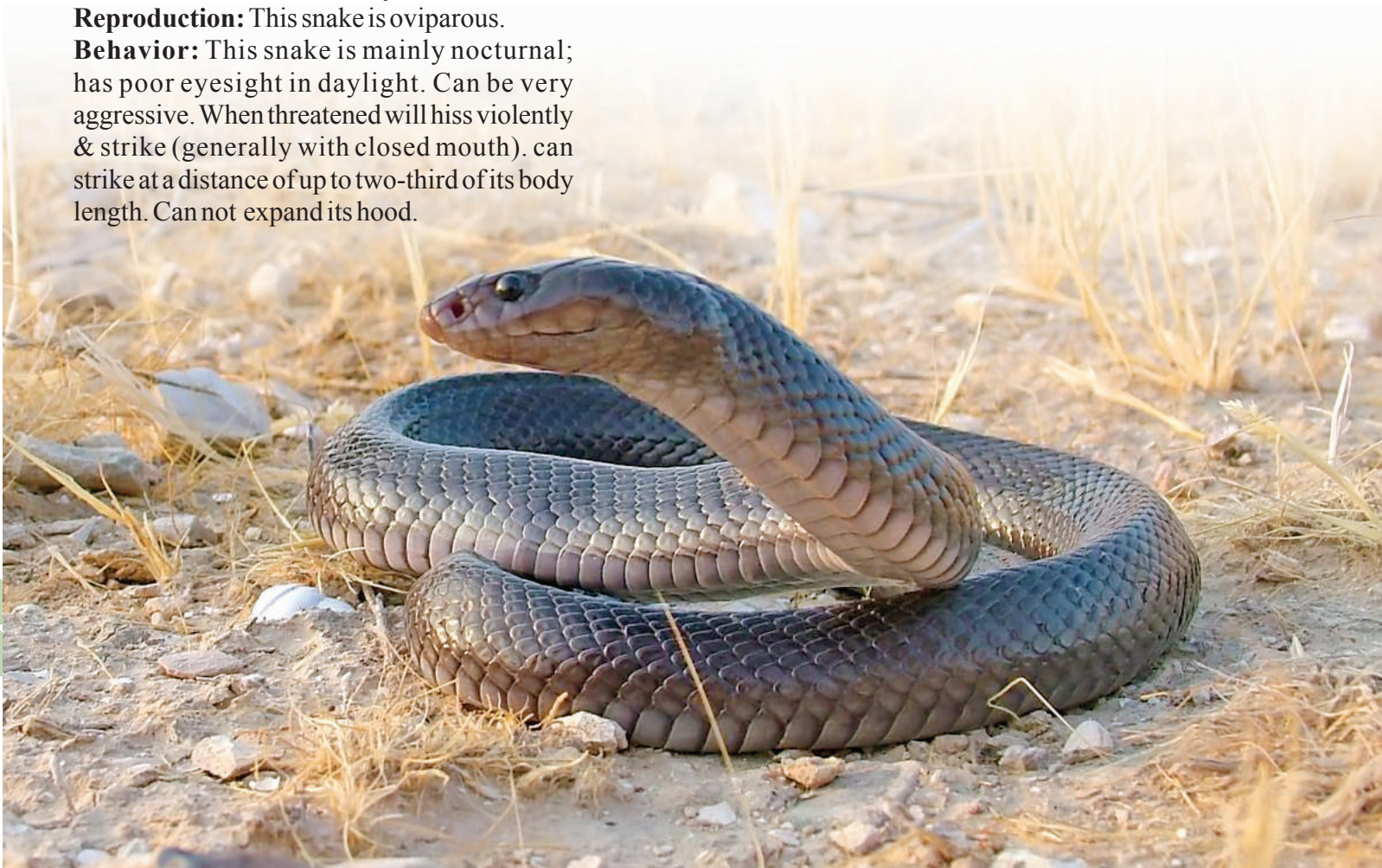
عادات و رفتار: این مار شب فعال بوده و در هنگام روز قدرت بینایی اش کم است. این گونه می‌تواند بسیار مهاجم باشد. در هنگام تهدید شدن به شدت حمله می‌کند (غالباً با دهان بسته). این مار قادر است تا دو سوم طول بدن خود بجهد. این گونه قادر نیست مانند کفچه‌مار ناحیه گردن خود را پهن کند.

Exterior characteristics: Body uniformly dark brown or black with blue shine dorsally; dark blackish brown ventrally. Pupils round; maxilla behind fangs without teeth; loreal shield absent; dorsal scales smooth anteriorly, keeled posteriorly and on tail, in 23 longitudinal rows, ventrals 180 to 197; subcaudals 41 to 45; anal divided. Total length 117 cm; tail 17 cm.

Global distribution: Iran, Iraq, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Turkey and Kuwait.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: This snake is mainly nocturnal; has poor eyesight in daylight. Can be very aggressive. When threatened will hiss violently & strike (generally with closed mouth). can strike at a distance of up to two-third of its body length. Can not expand its hood.

مار رشته‌ای سندی
Myriopholis blanfordi
(Boulenger, 1890)
Sindhi Thread Snake

نام‌های علمی مترادف:

Glauconia blanfordii Boulenger, 1890*Leptotyphlops blanfordii*: Smith, 1943*Leptotyphlops blanfordii*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Myriopholis blanfordi*:Adalsteinsson *et al.*, 2009

Exterior characteristics: Body slender and unicolor reddish brown to grayish brown; ventral the same. Snout rounded; supraocular present, small; rostral nearly twice as broad as the nasals, reaching nearly to the level of the eyes; nasal completely divided into two; ocular bordering the lip, between two labials; diameter of body 60 to 70 times in the total length, length of tail 12 to 14 times. 14 scales round the body. Total length 22 cm.

Global distribution: Iran, Afghanistan, India, Pakistan, Yemen and Saudi Arabia.

Reproduction: This snake is oviparous.

Behavior: It is nocturnal and stays under the rocks during the day.

ویژگی‌های ظاهری: بدن باریک و بلند و به رنگ قهوه‌ای متمایل به قرمز تا قهوه‌ای متمایل به خاکستری و یک دست است. رنگ سطح شکمی همانند سطح پشتی است. پوزه مار از نیم‌رخ گرد است. پولک بالای چشمی کوچک است. پهنای پولک رسترال تقریباً برابر با پولک بینی است و قسمت انتهایی آن تقریباً تا زیر چشم ادامه می‌یابد. پولک بینی به طور کامل به دو بخش تقسیم شده است. چشم به لب بالا متصل بوده و در دو سوی آن دو پولک لبی قرار گرفته است. طول بدن ۶۰ تا ۷۰ برابر و طول دم ۱۲ تا ۱۴ برابر قطر بدن است. ۱۴ پولک دور بدن را محاط کرده است. طول کل ۲۲ سانتی‌متر.

پراکنش جهانی: ایران، افغانستان، هند، پاکستان، یمن و عربستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است.

عادات و رفتار: شب فعال است و در طول روز در زیر سنگ‌ها می‌ماند.

مار خاکی

Myriopholis macrorhyncha

(Jan, 1861)

Slender Blind Snake

نام‌های علمی مترادف:

Stenostoma (Ramphostoma) macrorhynchum

Jan, 1861

Leptotyphlops macrorhynchus: Corkill, 1932*Leptotyphlops macrorhynchus*:Rastegar-pouyani *et al.*, 2008*Myriopholis macrorhyncha*:Adalsteinsson *et al.*, 2009

Exterior characteristics: Body unicolor pale pink to reddish brown; venter similar to dorsal. Snout (in lateral view) hooked; single anterior supralabial, smaller than infranasal; rostral extends posteriorly barely reaching level of eyes; prefrontal present, separating rostral from supraoculars, larger than frontal; dorsal scales fewer than 20 longitudinal rows around mid-body. Total length 25 cm; tail 21 mm.

Global distribution: Iran, Morocco, Niger, Mauritania, Senegal, Guinea, Eritrea, Jordan, Ghana, Algeria, Tunisia, Libya, Mali, Kenya, Egypt, Sudan, Somalia, Ethiopia, Yemen, Syria, Palestine, Turkey, Iraq, Oman, United Arab Emirates and Pakistan.

Reproduction: Lays 2 to 4 eggs.

Behavior: On account of their small size and secretive lives, most species within the Leptotyphlopidae family, including the hooked thread snake, are relatively poorly known. The hooked thread snake burrows in sand and soil, rarely being seen at the surface, except at night, or after being washed out by heavy rain.

ویژگی‌های ظاهری: بدن صورتی روشن تا قهوه‌ای متمایل به قرمز و یک‌دست و بدون نقش و نگار است. سطح زیرین بدن همانند سطح بالایی آن است. پوزه از نمای کناری قلاب مانند است. یک پولک منفرد در عقب لب بالا دارد که از پولک بالای بینی کوچک تر است. قسمت انتهایی پولک رسترال به زحمت تا زیر چشم ادامه می‌یابد. پولک جلوی پیشانی رسترال را از پولک‌های بالای چشمی جدا می‌کند. این پولک از پولک پیشانی بزرگ تر است. تعداد پولک‌های دور بدن در قسمت میانی کم‌تر از ۲۰ عدد است. طول کل ۲۵ سانتی‌متر و طول دم ۲۱ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، امارات متحده عربی، کنیا، سوریه، فلسطین، عمان، مراکش، سنگال، اردن، اریتره، گینه، غنا، الجزایر، تونس، نیجر، لیبی، مالی، مصر، سودان، سومالی، اتیوپی، یمن، ترکیه، عراق و پاکستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و بین ۲ تا ۴ تخم می‌گذارد.

عادات و رفتار: به علت اندازه کوچک و زندگی مخفیانه، در مورد بیشتر گونه‌های این خانواده اطلاعات کمی موجود است. مار خاکی در ماسه و خاک سوراخ حفر می‌کند و به ندرت و تنها هنگام شب و در شرایطی پس از بارندگی که خاک شسته می‌شود می‌توان آن را بیرون سطح خاک دید.

مار بندگشی

Ramphotyphlops braminus

(Daudin, 1803)

Brahminy blindsnake, Bootlace Snake

نام‌های علمی مترادف:

Eryx braminus Daudin, 1803*Typhlops braminus*: Duméril & Bibron, 1844*Ramphotyphlops braminus*: Nussbaum, 1980

Exterior characteristics: Uniform dark brown color dorsally, which is lighter ventrally and cream colored on the ventral side of the head and tail, as well as in the anal region. Snout smoothly rounded; nostrils lateral; scales in 20 or more longitudinal rows around mid-body; Nasal completely divided, the cleft proceeding from the preocular; tail with sharp spur. Total length 18 cm; tail 5 cm.

Global distribution: This species introduced to all continents except poles by soil trade due to its reproduction method.

Reproduction: This species is oviparous and reproduces parthenogenetically without fertilization by sperm and thus can build up a population from just one individual.

Behavior: It is a secretive species and it's mostly seen beneath soils, rocks and stones.

ویژگی‌های ظاهری: سطح پشتی به رنگ قهوه‌ای پررنگ یک‌دست و سطح شکمی به رنگ قهوه‌ای روشن است. سطح زیرین سر و دم و همچنین ناحیه مخرجی کرم رنگ است. نوک پوزه گرد است. سوراخ‌های بینی در دو طرف پوزه واقع شده‌اند. تعداد پولک‌های دور بدن در قسمت میانی ۲۰ عدد یا بیشتر بوده و پولک بینی به دو پولک تقسیم شده است. شکاف بین دو پولک بینی از پولک جلو چشمی شروع می‌شود. انتهای دم دارای زائده خارمانندی است. طول کل ۱۸ و طول دم ۵ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: به دلیل جابجایی توسط خاک و بکرزا بودن در تمامی قاره‌ها غیر از قطبین یافت می‌شود.

زادآوری: این مار بکرزا و تخم‌گذار بوده و یک فرد از آن قادر است بدون جفتگیری، جمعیت جدیدی را به وجود آورد.

عادات و رفتار: این گونه معمولاً مخفی‌زی بوده و در لابه‌لای خاک و زیر سنگ‌ها دیده می‌شود.

مار کرمی شکل

Typhlops vermicularis
(Daudin, 1803)
Eurasian Blind Snake

نام‌های علمی مترادف:

Anguis lumbricalis Daudin, 1803*Typhlops vermicularis*: Merrem, 1820*Typhlops persicus* Blanford, 1874

Exterior characteristics: Dorsal surface of body brown Pink or pale grey, with uniform-sized, smooth scales; venter yellow, scales smaller than those on dorsum. Nasal shield incompletely divided; nasal cleft proceeding from 2nd labial; eye on top of head, appearing as small black spots beneath large ocular scales; scales smooth, 21 to 24 longitudinal rows around body. Total length 35 cm, tail length 5 mm.

Global distribution: Iran, Albania, Bulgaria, Greece, Yugoslavia, Romania, Turkey, Cyprus, Egypt, Russia, Armenia, Azerbaijan, Georgia, Turkmenistan, Tajikistan, Uzbekistan, Syria, Palestine, Lebanon, Jordan, Iraq, Afghanistan and Pakistan.

Reproduction: Lays 4 to 8 elongate eggs.

Behavior: When handled, tries to sting with the small spine at the end of its tail.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ قهوه‌ای، صورتی یا خاکستری روشن است و پولک‌های همانند و صاف تمام سطح پشتی را پوشانده‌اند. سطح شکمی به رنگ زرد لیمویی با پولک‌های کوچک‌تر است. پولک بینی کاملاً تقسیم نشده است. شکاف بینی از پولک دوم لب بالا شروع می‌شود. چشم‌ها از نمای بالا به صورت دو نقطه مشکی کوچک که در زیر یک پولک چشمی بزرگ قرار گرفته‌اند، دیده می‌شود. پولک‌های بدن صافند و در ۲۱ تا ۲۴ ردیف طولی دور بدن را محاط کرده‌اند. طول کل این مار ۳۵ سانتی‌متر و طول دم ۵ میلی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، یوگوسلاوی، آلبانی، بلغارستان، یونان، رومانی، ترکیه، قبرس، روسیه، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، ترکمنستان، تاجیکستان، ازبکستان، مصر، سوریه، فلسطین، لبنان، اردن، عراق، افغانستان و پاکستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و معمولاً ۴ تا ۸ تخم دراز و کشیده می‌گذارد.

عادات و رفتار: زمانی که آن را در دست بگیرند، با تیغ کوچک قلاب مانند انتهای دمش ضربه می‌زند.

افعی شاخ‌دار

Cerastes gasperettii

Leviton & Anderson, 1967

Desert Horned Viper

نام‌های علمی مترادف:

Cerastes cerastes gasperettii

Leviton & Anderson, 1967

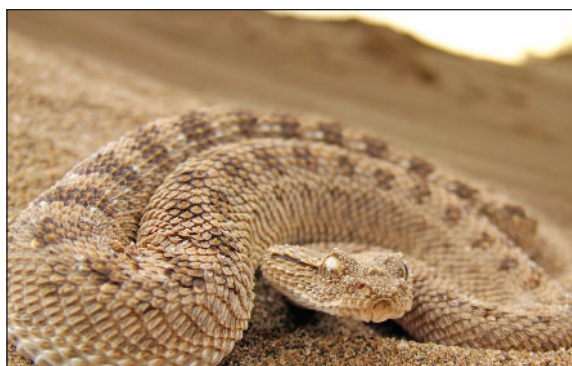
Aspis cerastes: Schmidt, 1939*Cerastes gasperettii*: Werner et al., 1999

Exterior characteristics: Body sand-colored brownish yellow or grey, with 4 to 6 series of brown spots, 2 mid-dorsal series of spots fused forming brown bars; two dark brown postorbital stripes on each side of head; venter yellowish white; tail tip occasionally black. Head triangular; pupil vertical elliptical; dorsal scales strongly keeled, in 31 to 36 rows; lateral scales arranged diagonal; ventrals 151 to 172; nasal shield large, separated from rostral and first upper labial by a row of scales; sometimes a horn-like scale above eye formed from a single scale. Total length 75 cm; tail 8 cm.

Global distribution: United Arab Emirates, Yemen, Oman, Palestinian, Jordan, Iraq, Kuwait, Saudi Arabia and Iran.

Reproduction: Laying 8 to 23 eggs. The hatchlings measure 12 to 15 cm in length.

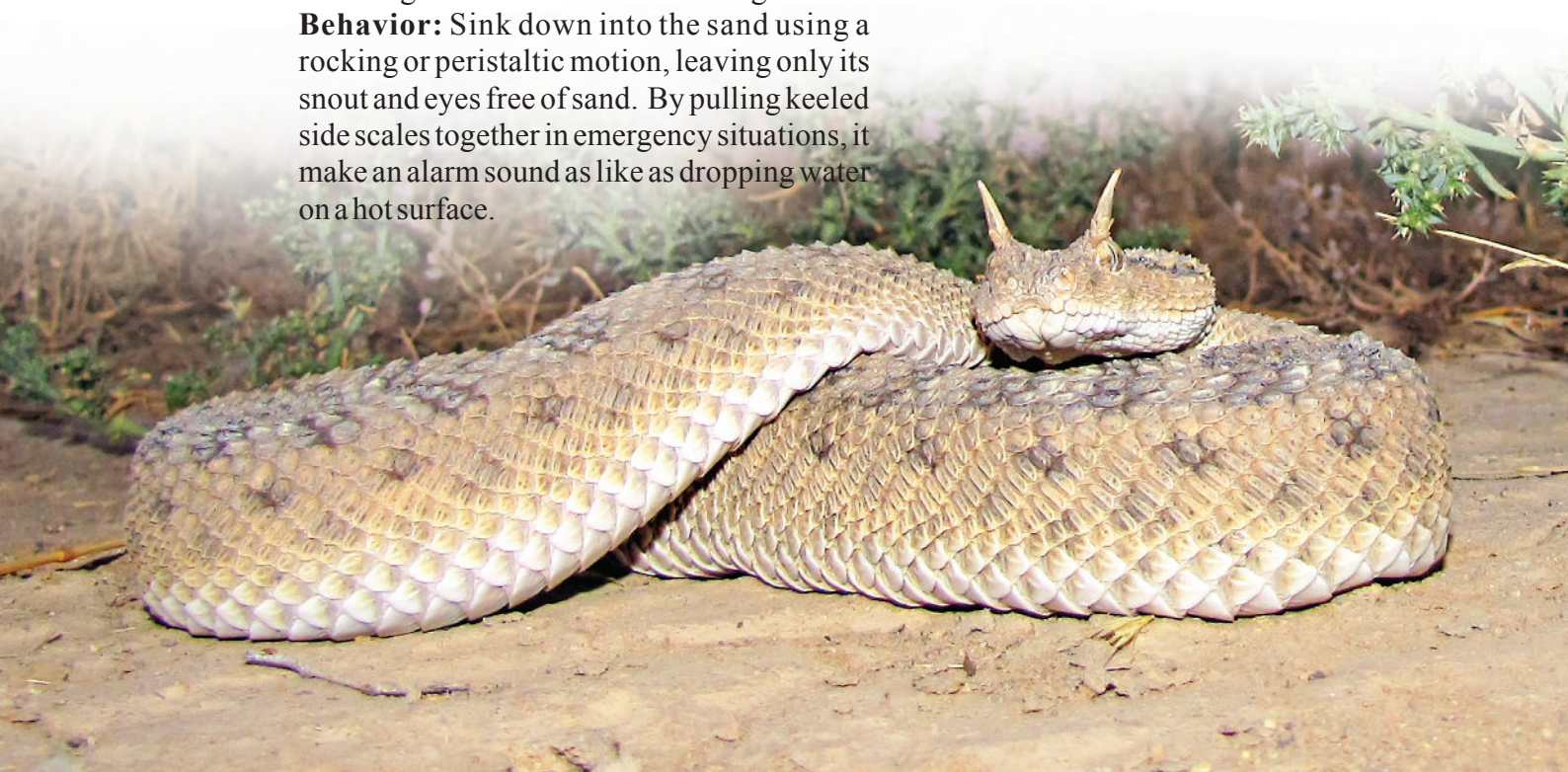
Behavior: Sink down into the sand using a rocking or peristaltic motion, leaving only its snout and eyes free of sand. By pulling keeled side scales together in emergency situations, it make an alarm sound as like as dropping water on a hot surface.

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ شنی، قهوه‌ای متمایل به زرد یا خاکستری همراه با ۴ تا ۶ سری خال خال قهوه‌ای است که دو سری از خال‌های میانی به هم پیوسته و به شکل خطوط قهوه‌ای دیده می‌شوند. پشت چشم‌ها و در دو طرف قسمت پشتی سر دارای دو خط قهوه‌ای تیره است که تا انتهای دهان ادامه می‌یابد. سطح شکمی سفید متمایل به زرد و انتهای دم گاهی مشکی است. سر مثلثی شکل و مردمک چشم عمودی است. پولک‌های سطح پشتی تیغه دارند و در ۳۱ تا ۳۶ ردیف قرار دارند. پولک‌های جانبی به صورت اریب آرایش یافته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۵۱ تا ۱۷۲ عدد هستند. پولک بینی بزرگ است و توسط یک ردیف پولک از پولک رسترال و اولین پولک لب بالا جدا شده است. ممکن است دارای دو زائده شاخ مانند بر روی سر و در بالای چشم خود باشد. طول کل ۷۵ و طول دم ۸ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: امارات متحده عربی، یمن، عمان، فلسطین، اردن، عراق، کویت، عربستان سعودی و ایران.

زادآوری: این مار تخم‌گذار است و در هر بار تخم‌گذاری بین ۸ تا ۲۳ تخم می‌گذارد. اندازه نوزادان معمولاً بین ۱۲ تا ۱۵ سانتی‌متر است. **عادات و رفتار:** به کمک حرکات جانبی بدن به درون ماسه‌ها فرو رفته و به انتظار طعمه می‌ماند. در این حالت تنها چشم و بینی از زیر خاک بیرون است. در صورت احساس خطر باروی هم کشیدن پولک‌های سطح جانبی خود، صدایی تولید می‌کند که همانند پاشیدن آب بر روی یک سطح داغ است.

مار جعفری

Echis carinatus (Schneider, 1801)

Saw-scaled Viper

نام‌های علمی مترادف:

Pseudoboa carinata Schneider, 1801

Echis carinata: Dumeril & Bibron, 1854

Echis multisquamatus Cherlin, 1981

Exterior characteristics: Body grey, silver, sand, yellow, brown or brick-reddish grey brown; laterally zigzag-shaped white stripe with black or dark-edged white spots; two cross-shaped marks or spots on back of head; venter pale or white, occasionally with small light brown, dark, or black spots. Head ovoid (not triangular). pupil vertical elliptical; dorsal scales strongly keeled, in 27 to 39 rows; lateral scales arranged diagonal; two (rarely 1 or 3) scale rows between eyes and upper labials; chin shields large, regularly arranged; ventrals 164 to 186; subcaudals 28 to 38; anal entire. Total length 98 cm; tail 7 cm.

Global distribution: Afghanistan, Iran, India, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, United Arab Emirates, Uzbekistan, Oman, Turkmenistan and Tajikistan.

Reproduction: It is an ovoviviparous snake and gives birth up to 23 neonates in spring.

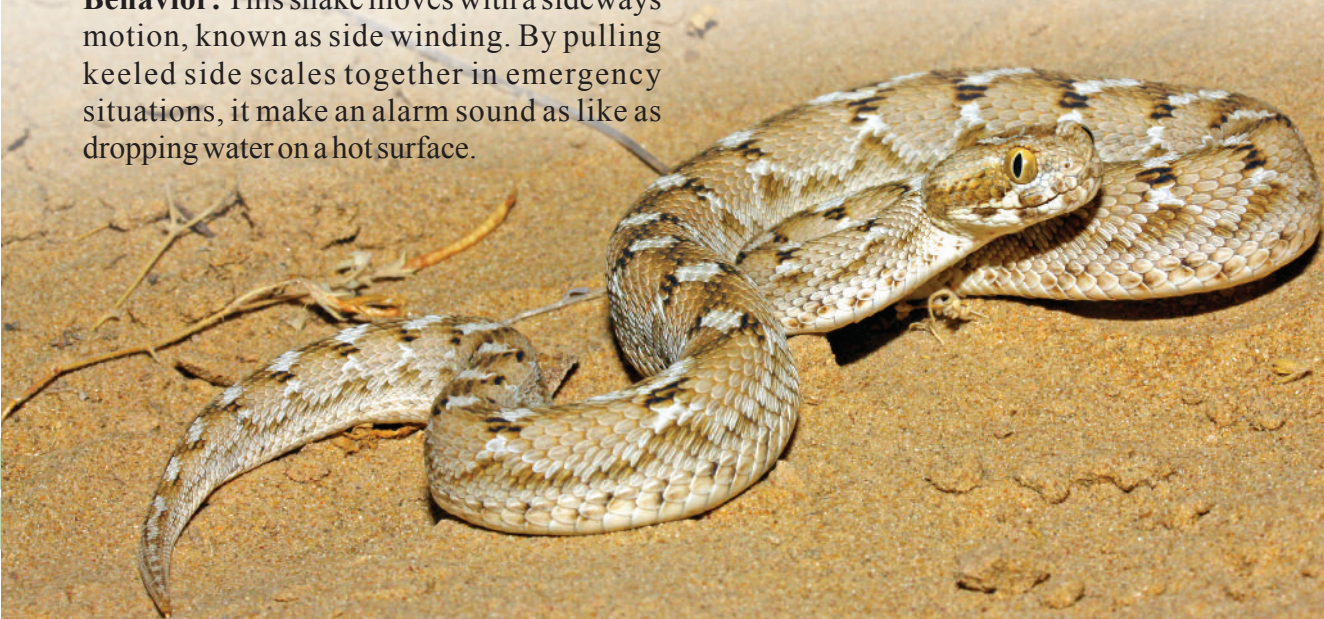
Behavior: This snake moves with a sideways motion, known as side winding. By pulling keeled side scales together in emergency situations, it make an alarm sound as like as dropping water on a hot surface.

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن خاکستری مایل به نقره‌ای، زرد، قهوه‌ای و خاکستری متمایل به آجری است. خط سفید رنگ زیگ‌زاگ ماندی به همراه لکه‌های سیاه و یا سفید با حاشیه مشکی در سطح جانبی دیده می‌شود. بر روی سر دارای دو لکه یا خط سفید صلیبی شکل است. سطح شکمی روشن یک‌دست و گاه سفید با خال‌های کوچک قهوه‌ای روشن، تیره یا مشکی است. سر تخم مرغی شکل و مردمک چشم عمودی است. پولک‌های سطح پشتی تیغه دارند و در ۲۷ تا ۳۹ ردیف قرار دارند. پولک‌های جانبی به صورت اریب آرایش یافته‌اند. دو (به ندرت ۱ یا ۳) ردیف پولک بین چشم و پولک‌های لب بالا دیده می‌شود. پولک‌های چین بزرگند و به صورت منظم قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۴ تا ۱۸۶ عدد و پولک‌های زیر دم ۲۸ تا ۳۸ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد است. طول کل ۹۸ و طول دم ۷ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: افغانستان، ایران، هند، پاکستان، سریلانکا، بنگلادش، امارات متحده عربی، ازبکستان، عمان، ترکمنستان و تاجیکستان.

زادآوری: تخم‌زنده‌زاست و تا ۲۳ نوزاد در بهار به دنیا می‌آورد.

عادات و رفتار: حرکت این مار جانبی است و از پهلو به صورت حلقه حلقه حرکت می‌کند. در صورت احساس خطر با روی هم کشیدن پولک‌های سطح جانبی خود، صدایی تولید می‌کند که همانند پاشیدن آب بر روی یک سطح داغ است.

کک مار

Eristicophis macmahonii

Alcock & Finn, 1897

Leaf-nosed Viper

نام‌های علمی مترادف:

Pseudocerastes macmahoni: Anderson, 1963

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری روشن تا قهوه‌ای متمایل به سنی و دارای ۲۰ تا ۲۵ ردیف خال مشکی کوچک در سطح جانبی است. خال‌های بدن به طور کامل یا ناقص به وسیله یک ردیف خال‌های کوچک‌تر محصور شده‌اند. بدن نوزادان تقریباً دارای ۳۰ خط عرضی قهوه‌ای رنگ است که در قسمت خلفی بدن واضح‌تر دیده می‌شوند. یک خط سفید رنگ از بالای چشم تا گوشه دهان کشیده شده است. لب‌ها و ناحیه گلو و سطح شکمی سفید و انتهای دم به رنگ زرد یک دست است. پهنای پولک رسترال از طول آن بیشتر است، مقعر بوده و در دو سمت قسمت بالایی خود به چهار پولک بزرگ متصل است. این حالت یک ساختار پروانه شکل را به وجود آورده است. پولک‌های سطح شکمی ۱۴۰ تا ۱۴۸ بوده و در قسمت کناری خود تیغه دارند. پولک‌های سطح پشتی کوتاه و تیغه دارند و در ۲۳ تا ۲۹ ردیف کاملاً صاف و منظم آرایش یافته‌اند که به مار ظاهری حلقه حلقه داده است. طول کل ۷۰ و طول دم ۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: ایران، افغانستان و پاکستان.

زادآوری: این مار تخم‌گذار بوده و تا ۱۲ تخم می‌گذارد که از آنها نوزادانی با طولی حدود ۱۵ سانتی‌متر خارج می‌شوند.

عادات و رفتار: غالباً در زیر ماسه مخفی می‌شود. این مار مهاجم است و در هنگام حمله صدای «هیس هیس» بلندی تولید می‌کند. به کمک دم خود از بوته‌ها بالا می‌رود.

Exterior characteristics: Body light grey or sandy-brown with 20 to 25 rows of small black spots laterally; body spots completely or incompletely surrounded by row of smaller spots; approximately 30 transverse brown bars in juveniles, lighter posteriorly; lips, throat and venter white; tail tip uniform yellow. Rostral is wider than it is high, strongly concave and bordered above and to the sides by four much enlarged nasorostral scales arranged in a butterfly shape; ventrals 140 to 148, with lateral keels; 23 to 29 rows of short and keeled dorsal scales are arranged in a straight and regular pattern. Total length 70 cm; tail 6 cm.

Global distribution: Iran, Afghanistan and Pakistan.

Reproduction: Laying up to a dozen eggs. The hatchlings being 15 cm long.

Behavior: Sink down into the sand using a rocking or peristaltic motion, leaving only its snout and eyes free of sand. It is aggressive, hissing very loudly and deeply. Climbs into bushes using its prehensile tail

افعی قفقازی

Gloydius halys (Pallas, 1776)

Caucasian Pit Viper

نام‌های علمی مترادف:

Coluber halys Pallas, 1776*Agkistrodon halys*: Boulenger, 1913*Gloydius halys*: Hoge&Hoge, 1981

ویژگی‌های ظاهری: بدن به رنگ خاکستری، قرمز یا قهوه‌ای روشن است و لکه‌های حلقه‌ای شکل یا خطوط عرضی تیره‌ای بر روی سطح پشتی دیده می‌شود. سطح جانبی دارای یک یا دو سری خال تیره است. پوزه تیره رنگ بوده و دارای دو خط تیره مورب در قسمت پشتی سر است. یک خال تیره با حاشیه روشن در قسمت گیجگاهی دیده می‌شود. سطح شکمی تیره رنگ با خال‌های کم و بیش خاکستری یا قهوه‌ای رنگ است. در هر سمت سر یک حفره حسی بین چشم و سوراخ بینی به چشم می‌خورد. ۹ پولک بزرگ سطح روی سر را می‌پوشانند. لب بالا ۷ تا ۹ پولک دارد. پولک‌های سطح پشتی تیغه دار بوده و در ۲۳ (به ندرت ۲۱ یا ۲۵) ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۴۱ تا ۱۸۷ و پولک‌های زیر دم ۲۹ تا ۵۶ عدد هستند. پولک مخرجی منفرد است. طول کل ۶۷ و طول دم ۶ سانتی‌متر است.

پراکنش جهانی: چین، افغانستان، روسیه، ترکمنستان، آذربایجان و ایران.

زادآوری: این مار زنده‌زاست و ۳ تا ۹ نوزاد در تابستان به دنیا می‌آورد.

عادات و رفتار: این گونه روز فعال است. در هنگام احساس خطر انتهای دم خود را می‌لرزاند.

Exterior characteristics: Body yellow-grey, red or light brown; dorsally ocelli or dark transverse bars, laterally one or two series of dark spots; dark snout; posteriorly, head with two diagonal dark stripes, temporal region with pale-edged dark spot; venter dark or with grey or brown spots. One thermal pit between eye and nostril on each side of the head; 9 distinct large scales on top of head; 7 to 9 supralabials; dorsals keeled, in 23 rows at midbody (rarely 21 or 25); ventrals 141 to 187, subcaudals 29 to 56; anal entire. Total length 67 cm; tail 6 cm.

Global distribution: China, Afghanistan, Russia, Turkmenistan, Azerbaijan and Iran.

Reproduction: This snake is viviparous and gives birth to 3 to 9 neonates.

Behavior: This snake is Diurnal. When threatened, trembles it tail tip.

گرزه مار

Macrovipera lebetina

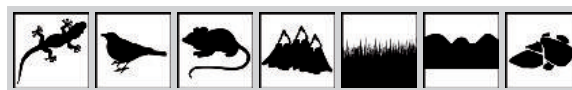
(Linnaeus, 1758)

Levantine Viper

نام‌های علمی مترادف:

Coluber lebetinus Linnaeus, 1758*Vipera lebetina*: Wall, 1908*Macrovipera lebetina*:

McDiarmid, Campbell & Toure, 1999

ویژگی‌های ظاهری: رنگ بدن متفاوت و بیشتر به رنگ خاکستری روشن یا تیره یا نقره‌ای متمایل به مشکی، ساده و یکنواخت یا با خال‌های متفاوت است. خال‌ها گاهی به شکل دایره‌های ناقص یا کامل متمایل به قرمز آجری یا زرد زیتونی همراه با خال‌های کوچک تیره دیده می‌شوند. خط پهن قهوه‌ای تیره در دو طرف گردن و به سمت قسمت پشتی چشم کشیده شده‌اند. سطح پشتی بعضی نمونه‌ها به رنگ قهوه‌ای روشن یا خاکستری با خطوط قهوه‌ای تیره و لکه‌های قرمز آجری است. سطح شکمی سفید یا زرد روشن و گاهی با خال‌های مشکی و سفید است. مردمک چشم عمودی است. فاقد زائده شاخ مانند در بالای چشم بوده و سطح روی سر توسط پولک‌های کوچک پوشیده شده است. پولک بالای چشمی به پولک‌های کوچک تری تجزیه شده. پولک‌های سطح پشتی تیغه دارند و در ۲۳، ۲۵ یا ۲۷ ردیف قرار گرفته‌اند. سطح شکمی ۱۵۵ تا ۱۸۱ و سطح زیر دم ۳۲ تا ۵۴ پولک دارد. پولک مخرجی منفرد است. طول کل ۱۶۸ و طول دم ۲۰ سانتی‌متر است. **پراکنش جهانی:** ترکیه، عراق، افغانستان، سوریه، لبنان، ایران، پاکستان، اردن، قبرس، الجزایر، تونس، روسیه، ارمنستان، آذربایجان، ترکمنستان، ترکیه، قزاقستان، تاجیکستان، عربستان، فلسطین و هند.

زادآوری: این گونه تخم‌گذار بوده و تا ۳۵ تخم در تابستان می‌گذارد که اغلب تخم‌ها به نوزاد تبدیل می‌شوند.

عادات و رفتار: این مار در هنگام مواجهه با انسان ممکن است او را تعقیب کند.

Exterior characteristics: Body variously colored, mostly light or dark grey or blackish silver, unicolor or patterned; spots sometimes solid or ocelli in brick-red or olive yellow along with darker small spots; broad dark brown stripe on each side of neck from posterior edge of eye; dorsum of some samples light brown or grey with dark brown stripes and brick-red spots extending from neck to end of tail; venter white or pale yellow and occasionally with black and white spots. Pupil vertical; no elevated projection above the eye; Head covered with small scales; supraocular broken into several small scales; dorsals keeled, in 23, 25 or 27 rows at midbody; ventrals 155 to 181; subcaudals 32 to 54; anal entire. Total length 168 cm; tail 20 cm.

Global distribution: Turkey, Iraq, Afghanistan, Syria, Lebanon, Iran, Pakistan, Jordan, Cyprus, Algeria, Tunisia, Turkey, Russia, Armenia, Azerbaijan, Turkmenistan, Kazakhstan, Tajikistan, Arabia, Palestinian and India.

Reproduction: Lays up to 35 eggs in summer.

Behavior: It may pursue humans when faced with them.

افعی کوهرنگی

*Montivipera kuhrangica*Rajabizadeh, Nilson & Kami, 2011
Kuhrang's Viper

Exterior characteristics: Dorsal ground color is light brown which a series of 42 to 44 brown zigzag windings, partly edged by black; there are two droplet shape dark brown blotches on hind part of head with a pair of small dark brown crescent shaped blotches attached in front of them; scattered dark markings are visible between supraoculars and on snout scales; on side of head, a dark brown strip runs from behind eye to corner of mouth and attach to series of lateral dark body blotches; ventral and subcaudal scales light but marked anteriorly with fine black dots. Pupil vertical; 3 apical scales above rostral; elongated supraocular present, separated from eye by a row of small scales; 10 scales between supraoculars; dorsal scales keeled, in 23 rows; ventrals 163; subcaudals 37; anal divided. Total length 61 cm; tail 6 cm.

Global distribution: Iran.

Reproduction: This snake is ovoviviparous.

Behavior: Nothing is known about the behavior of this snake but, it may be similar to *M. raddei*.

ویژگی های ظاهری: پشت بدن به رنگ قهوه‌ای روشن به همراه ۴۲ تا ۴۴ لکه با حاشیه مشکی است که به طور زیگ زاگ قرار گرفته‌اند. دارای دو لکه قهوه‌ای رنگ قطره شکل بر روی قسمت عقبی سر است، در جلوی این لکه‌ها یک جفت لکه قهوه‌ای رنگ تیره هلالی شکل دیده می‌شود که به آنها چسبیده‌اند. همچنین تعدادی خال پراکنده بر روی پولک‌های پوزه بین پولک‌های بالای چشمی به چشم می‌خورد. یک نوار تیره از پشت چشم تا گوشه دهان کشیده شده است که این خط در انتها به لکه‌های جانبی بدن می‌چسبد، پولک‌های سطح زیرین بدن و دم به رنگ روشن بوده ولی در قسمت جلویی دارای خال‌های مشکی رنگ مشخصی هستند. پولک رسترال به ۳ پولک در بالای پوزه متصل است. پولک بالای چشمی کشیده‌ای دارد که توسط یک ردیف پولک کوچک از چشم جدا شده است. ۱۰ پولک در فاصله میان دو پولک بالای چشمی قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح پشتی تیغه دارند و در ۲۳ ردیف قرار گرفته‌اند. پولک‌های سطح شکمی ۱۶۳ و سطح زیر دم ۳۷ عدد هستند. پولک مخرجی منقسم است. طول بدن ۶۱ و طول دم ۶ سانتی متر است.

پراکنش جهانی: ایران.

زادآوری: این مار تخم‌زنده‌زاست.

عادات و رفتار: اطلاعاتی در مورد رفتار این مار موجود نیست ولی احتمالاً باید رفتار آن شبیه *M. raddei* باشد.

